

2. Gavrilin P. M., Kolesnyk A. O. Лімфопостачання та архітектоніка лімфатичного русла лімфатичних вузлів у свині свійської. *Theoretical and Applied Veterinary Medicine*. 2019. № 7 (3). С. 158–162. URL: <https://doi.org/10.32819/2019.71028>.

3. Гаврилін П. М., Кравцова М. В. Особливості будови лімфатичного русла лімфатичних вузлів бика свійського (*Bos taurus*). *Theoretical and Applied Veterinary Medicine*. 2020. Vol. 8. № 1. Р. 9–12. DOI: 10.32819/2020.81002.

Алла Оліяр
(Дніпро, Україна)

СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ СЕЛЕЗІНКИ В НОВОНАРОДЖЕНИХ ПОРОСЯТ

Селезінка – орган гемо- і лімфопоезу, який побудований з лімфоїдної тканини [1, с. 44; 3, с. 25; 8, с. 348], володіє своєрідною просторовою клітинною структурою – цитоархітектонікою [4, с. 20; 6, с. 11; 8, с. 351] і функціональною детермінантністю [4, с. 38; 7, с. 44]. Її тісний контакт з органами черевної порожнини та надійний захист ними від зовнішніх дій, ушкоджуючих внутрішніх факторів, локалізація на шляху течії крові з аорти, різноманітна і досить рухома архітектоніка пульпи, стромальної конструкції забезпечують важливу роль у здійсненні кровотворення та імунного контролю. Особливого значення набувають питання визначення морфофункціонального статусу органів гемо- і лімфопоезу в новонароджених продуктивних тварин, що пов'язано з неоднаковою інтенсивністю морфогенезу імунокомпетентних структур у них. У зв'язку з цим, зростає кількість досліджень щодо динаміки стромальних і паренхіматозних структур селезінки тварин у перші дні та тижні життя, пов'язаних з максимальним адаптогенезом організму до умов існування [1, с. 42; 2, с. 104; 5, с. 385]. З'ясування цих питань дозволить поглибити уявлення про причини зниження резистентності організму тварин у ранньому постнатальному періоді онтогенезу, в тому числі й поросят, проводити корекцію умов годівлі й утримання, що забезпечить оптимальний ріст і розвиток тварин та підвищить рентабельність галузі.

Роботу виконували в Науково-дослідному центрі біобезпеки та екологічного контролю ресурсів АПК Дніпровського ДАЕУ. Досліджували селезінку від клінічно здорових добових поросят (n=5) білої української породи. Маса тіла тварин відповідали породі та віку. Кількісне співвідношення та якісну характеристику стромальних і паренхіматозних компонентів селезінки вивчали при дослідженні зрізів за допомогою мікроскопа Olympus CH 20 (окуляр 10, об'єктив $\times 10$; $\times 40$; $\times 100$). Визначали відносну площу щільної волокнистої сполучної (капсула, трабекули) і лімфоїдної тканин (периартеріальні лімфоїдні піхви, лімфатичні вузлики) та червоної пульпи, а також клітинний склад. Отримані результати досліджень статистично оброблені та представлені за допомогою Statistica 6.0.

Встановили, що в добових поросят сполучнотканинна строма селезінки представлена опорно-скорочувальним апаратом, що складається з капсули і системи трабекул з щільної волокнистої сполучної тканини з вмістом непосмугованих м'язових клітин. Капсула потовщена в місцях відгалуження трабекул та біля воріт селезінки. Трабекул відносно небагато, вони спрямовані всередину органу, мають незначну товщину (як у капсули, або дещо перевищують її), в найбільш великих з них проходять артерії та вени. Частина трабекул з протилежних країв органу, проходячи через товщу пульпи, анастомозують між собою, утворюючи своєрідний сіткоподібний каркас. Відносна площа сполучнотканинного остову в новонароджених поросят складає $7,93 \pm 0,26\%$. Відносна площа лімфоїдної тканини білої пульпи не перевищує $7,04 \pm 0,28\%$. Вона зосереджена, переважно, в периартеріальних лімфоїдних муфтах, що утворені кількома рядами лімфоцитів навколо судин, відносна площа їх складає $7,03 \pm 0,28\%$. У добових поросят зустрічаються поодинокі кулеподібні скупчення лімфоцитів, лімфобластів, ретикулярних клітин, макрофагів без центрів розмноження, відносна площа яких досягає лише $0,007 \pm 0,002\%$. Більша частина площі селезінки новонароджених поросят приходить на червону пульпу – $85,03 \pm 0,43\%$, в складі якої виявлені селезінкові тяжі та синусоїди. Селезінкові тяжі округлої, овальної та витягнутої форм з чіткими межами розміщуються між стінками синусоїдів, розподілені більш-менш рівномірно по всій поверхні зрізу. У венозних синусах – своєрідних порожнинах, депонуються різноманітні клітинні елементи – макрофаги, ретикулоцити, нейтрофіли та інші поліморфні клітини. Окрім венозних синусів, червона пульпа пронизана великою кількістю артеріол і капілярів.

Таким чином, у новонароджених поросят структурно-функціональні компоненти селезінки сформовані як на органному, так і тканинному рівнях структурної організації. Гістоархітектоніка органа має добре розвинутий капсулярно-трабекулярний апарат, а паренхіма досить чітко диференційована на червону і білу пульпу з відповідним клітинним складом.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гаврилин П. Н., Лещёва М. А., Филиппова Ю. А. Возрастные аспекты формирования функциональных зон паренхимы селезёнки крупного рогатого скота. *Дальневосточный аграрный вестник*. 2014. № 2 (30). С. 42–47.
2. Дунаєвська О. Ф. Морфометричні особливості селезінки жуйних у віковому аспекті. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки*. 2017. № 13 (362). С. 104–109.
3. Жарикова Н. А. Периферические органы системы иммунитета. Минск : Беларусь, 1979. 205 с.
4. Павловський М. П., Чуклін С. М. Селезінка: анатомія, фізіологія, імунологія, актуальні проблеми хірургії. Львів, 1996. 92 с.
5. Панікар І. І., Горальський Л. П. Структурно-функціональні особливості периферичних органів імунної системи поросят першої доби життя. *Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини: зб. наук. Праць*. 2014. № 28 (2). С. 385–390.

6. Сапин М. Р. Органы иммунной системы (анатомия и развитие). Москва : Медицина, 1982. 23 с.
7. Сорокин А. П. Клиническая морфология селезінки. Москва : Медицина, 1989. 154 с.
8. Pellas T. C., Weiss L. Deep splenic lymphatic vessels in the mouse: A Route of splenic Exit for Recirculating lymphocytes. *Amer. J. Anat.* 1990. 115. P. 347–354.

*Людмила Пілінас, Володимир Зажарський
(Дніпро, Україна)*

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФІЛАКТИКИ ІНФЕКЦІЙНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ ТВАРИН ТА ПТИЦІ НА ТЕРИТОРІЇ ГЕНІЧЕСЬКОГО РАЙОНУ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Вступ. Світ нових інфекційних захворювань величезний (як за масштабами, так і за впливом) і складається переважно із зоонозних захворювань.

Більшість інфекційних захворювань, що виникли в останні десятиліття, мають зоонозне походження із явним залученням дикої природи, наголошуючи на шкідливому впливі на здоров'я людини. Також наголошується, що вплив людини на довкілля призводить до подібних шкідливих наслідків для здоров'я тварин. Це підкреслює складний різноспрямований вплив кожного з цих доменів (людей, тварин та навколишнього середовища) один на одного.

Отже, необхідно спробувати подолати ці перешкоди, а також економічні та соціальні наслідки. Цього можна досягти, використовуючи комплексні стратегії профілактики [1–3].

Мета дослідження. З'ясувати особливості профілактики інфекційних захворювань користуючись даними планів діагностичних досліджень та лікувально-профілактичних заходів по профілактиці інфекційних захворювань та звітів за 2020-2021 роки у Генічеському районі Херсонської області.

Матеріали і методи досліджень. У ході дослідження були використані плани діагностичних досліджень та лікувально-профілактичних заходів по профілактиці заразних захворювань тварин за період 2020-2021 роки.

Дослідження були проведені в умовах Генічеської районної державної лікарні ветеринарної медицини м. Генічеськ Генічеського району Херсонської області.

Діагностичні дослідження проводилися різними методами, серед яких: клінічний, лабораторний, серологічний, алергічний, вірусологічний та ІФА.

Профілактичному дослідженню підлягають різні види тварин, такі як ВРХ, свині, ДРХ, коні, домашня та синантропна птиця, лисиці, собаки, коти, бджоли.

Лікувально профілактичні заходи здійснювалися шляхом вакцинації різних видів тварин та птиці.

Результати досліджень. Проаналізувавши план проведення діагностичних досліджень по профілактиці заразних хвороб тварин протягом 2020-2021 роки